

Andre spørsmål som kan utredes i reformprosessen

Vedlegg til prosessnotat om kommunereformen på Nordmøre – august 2015

I utredningsfasen av kommunereformen kan det oppstå behov for å hente inn flere grunnlag enn det kommunene får gjennom kommuneutredningen. Prosessleder kan bistå med dette arbeidet, som i så fall bør gjennomføres før nyttår. Mulige tema per august 2015:

- 1. Samferdsel og avstander:** Flere av alternativene i kommuneutredningen scorer svakere i delrapporten om fremtidig samfunnsutvikling, på grunn av avstander til fremtidige kommunesentra. Telemarksforskning skriver selv i rapporten: *"Infrastrukturen er stadig i endring. Både utbygging av nye samferdselsprosjekter, nye båttruter eller annet vil kunne endre hvordan innbyggerne beveger seg og reiseavstandene mellom ulike steder. Det vil dermed kunne være avgjørende for en sammenslåing er gjennomførbar eller ikke."* For noen kommuner kan det være relevant å få en samlet oversikt over status for ulike typer samferdselsutvikling som er planlagt eller oppe til diskusjon.
- 2. Fremtidsscenarioer for Nordmøre:** Mye av debatten om fremtidige kommuner vil nødvendigvis handle om hvordan landskapet ser ut rett etter en kommunesammenslåing, med fokus på kommunesenter, tjenester og andre konkrete forhold. Men hvordan ser samfunnsutviklingen ut i vårt område i et 20-30 års perspektiv? Kan kommunereformen påvirke/bli påvirket av dette, og i hvilken retning? Hvilke valg står man i så fall overfor? Her finnes ingen fasit, men man kan gjøre en avgrenset øvelse hvor ulike aktører inviteres til å tegne et sett med mulige ulike fremtidsbilder, som grunnlag for diskusjon.
- 3. Lokaldemokrati:** Innbyggerundersøkelsen viser at lokal tilhørighet er sterk. Dersom kommunene blir større og flere kommunestyre blir ett, hvordan ivaretar man lokaldemokratiet? Delrapport 4 i kommuneutredningen vil si noe om dette, men det er likevel viktig å skape nødvendig debatt om spørsmålet for å se på hva som kan være realistisk for kommuner på Nordmøre. En mulig tilnærming er å lage et debattopplegg for kommunestyrene basert på den nasjonale veilederen om lokaldemokrati og det som kommer i rapport 4 fra Telemarksforskning.
- 4. 0-punkts-analyse/SWOT-analyse:** Hver kommune må finne sin egen motivasjon for hva man ønsker å oppnå i reformprosessen. Hvilke fordeler ser man ved å gå inn i en ny kommune? Hva vil skje dersom dagens kommune drives videre, men med nye rammebetingelser for blant annet økonomi, og for tjenester som kommunene i dag samarbeider om?

Flere kommuner har bestilt analyser av 0-alternativet gjennom Telemarksforskning; andre ønsker å gjøre dette i egen regi. En SWOT-analyse kan være et godt verktøy for et kommunestyre til å analysere kommunens styrker og svakheter, opp mot muligheter og trusler ved en sammenslåing med andre. Sammen med tilgjengelige data om kommunens drift, forventninger til fremtidig inntektssystem mv. kan den danne basis for en enkel 0-punktsanalyse i kommunens egen regi, evt. med støtte fra prosessleder.

Gjennomføring av SWOT-analysen kan inngå sammen med presentasjon av kommuneutredningene på Nordmøre i et dagsseminar om kommunereform. Kommuner som ønsker det, kan bruke opplegget som del av politikeropplæringen til høsten.